

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 29 januari 1926 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1926—1927 av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna.

(1:a avd.)

A. Kungl. hovstaten.

1:o) I den till riksdagen den 7 januari 1926 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1926—1927 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i avseende å första huvudtiteln (punkt 1), föreslagit riksdagen att till förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 150,000 kronor.

Förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning.

[1*.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 1 och 2 av återopade statsrådsprotokollet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 150,000 kronor.

2:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av de till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning anslagna medel* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 70,000 kronor.

Förstärkning av de till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning anslagna medel.

[2.]

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

*Täckande av
motsedd brist
å anslaget till
ved och kol
för de kungl.
hoven.*

3:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att till täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 95,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 3 och 4 i åberopade statsrådsprotokollet.

[3.]

Kostnaderna för uppvärmning av de kungl. slotten äro avsedda att bestridas av det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till ved och kol för de kungl. hoven, sedan år 1858 uppgående till 50,000 kronor. Ifrågasvarande anslagsbelopp har numera visat sig otillräckligt, varför under en följd av år särskilda medel måst anvisas för bestridande av merkostnaderna för uppvärmning av Stockholms och Drottningholms slott. Sålunda har riksdagen för täckande av motsedd brist å anslaget anvisat, för budgetåret 1923—1924 ett belopp av 90,000 kronor och för ett vart av budgetåren 1924—1925 och 1925—1926 ett belopp av 100,000 kronor.

Med utgångspunkt från de verkliga utgifterna för här ifrågasvarande ändamål under de båda sistförflutna budgetåren och med hänsyn till inträffat prisfall å bränsle har departementschefen ansett, att till täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven för budgetåret 1926—1927 endast erfordrades anslag å 95,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 95,000 kronor.

*Förstärkning
av anslaget
till underhåll
och vård av
möbler samt
andra staten
tillhöriga in-
ventarier i de
kungl. slotten.*

4:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till förstärkning av anslaget till underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 5 och 6 av åberopade statsrådsprotokollet.

[4.]

Till förstärkning av ordinarie anslaget till ifrågasvarande ändamål, 56,400 kronor, har under en följd av år anvisats särskilda förstärkningsanslag. För innevarande budgetår är anvisat sådant anslag med ett belopp av 25,000 kronor. Departementschefen har framhållit, att, även om någon nedsättning i avlöningsutgifterna vid husgerådskammaren framdeles kunde och borde äga rum, han dock funne det nödvändigt, att förstärkningsanslag för nu ifrågasvarande budgetår upptoges till samma belopp som för innevarande budgetår.

Utskottet får, med instämmande i vad departementschefen sålunda framhållit, hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av anslaget till underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

B. Kungl. slottsstaten.

5:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av anslaget till reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 50,000 kronor.

Förstärkning av anslaget till reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader.

[5.]

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att till täckande av under budgetåret 1924—1925 uppkommen brist å anslag till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 8,500 kronor.

Täckande av under budgetåret 1924—1925 uppkommen brist å anslag till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 9—11 av återropade statsrådsprotokoll.

På därom av Kungl. Maj:t avgivna förslag har riksdagen till förstärkning av anslaget till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott beviljat anslag till de belopp, som framgå av följande tabell:

[6.]

	R i k s s t a t		Tilläggsstat	Summa
	ordinarie anslag	extra anslag		
1919.....	22,500	—	—	22,500
1920.....	22,500	—	22,500	45,000
1921.....	22,500	22,500	55,616 ¹	100,616
1922.....	22,500	22,500	22,000 ²	67,000
1923 ¹ / ₁ — ⁸⁰ / ₆	11,250	11,250	—	22,500
1923—1924.....	22,500	18,000	—	40,500
1924—1925.....	22,500	18,000	—	40,500
1925—1926.....	22,500	30,000 ³	—	52,500

¹ Avser under år 1919 uppkommen och för år 1920 beräknad merkostnad.

² Avser för år 1921 beräknad merkostnad.

³ Avser under budgetåret 1923—1924 uppkommen och för budgetåret 1925—1926 beräknad merkostnad.

För budgetåret 1924—1925 har en brist å i runt tal 8,500 kronor uppstått å de till ifrågavarande ändamål anslagna medlen. Kungl. Maj:t har nu åskat anslag till täckande av denna brist.

Vidare har av Kungl. Maj:t begärts ett belopp av 22,500 kronor till täckande av under budgetåret 1926—1927 motsedd brist å vederbörande ordinarie anslag.

Mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet får beträffande det under denna punkt begärda anslaget hemställa,

att riksdagen må till *täckande av under budgetåret 1924—1925 uppkommen brist å anslag till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 8,500 kronor.

Täckande av motsedd brist å anslaget till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott.

7:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *täckande av motsedd brist å anslaget till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott för budgetåret 1926—1927* anvisa ett extra anslag av 22,500 kronor.

[7.]

Täckande av motsedd brist å anslaget till brandväsendet och yttre lyshållningen vid Stockholms slott.

8:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *täckande av motsedd brist å anslaget till brandväsendet och yttre lyshållningen vid Stockholms slott* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

[8.]

Förstärkning av anslaget till Drottningholms slott.

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att till förstärkning av anslaget till Drottningholms slott för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 57,500 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 13—16.

Till förstärkning av det ordinarie anslaget till Drottningholms slott hava för ett vart av åren 1919—1922 av riksdagen efter Kungl. Maj:ts förslag anvisats särskilda förslagsanslag, högst, å 12,300 kronor. Till samma ändamål anvisades av 1922 års riksdag för första halvåret 1923

[9.]

ett förslagsanslag, högst, å 6,150 kronor och av 1923 års riksdag ett extra anslag å 20,000 kronor. För budgetåret 1924—1925 uppfördes förstärkningsanslaget med ett belopp av 40,000 kronor och för innevarande budgetår är detsamma bestämt till 50,000 kronor.

Den nu begärda ökningen av anslaget är beroende på att Kungl. Maj:ten den 6 oktober 1925 i anledning av en framställning från riksmarskalksämberet medgivit, att från den under statskontorets förvaltning stående Djurgårdsfonden finge, utan hinder av bestämmelserna i Kungl. Maj:ts brev till statskontoret den 31 augusti 1877 angående förvaltning av de under statskontorets vård ställda fonder, till riksmarskalksämberet för bekostande av tillbyggnad till ladugården vid Drottningholms kungsgård och för anskaffande av ett mindre antal reaktionsfria kreatur mot säkerhet, som av statskontoret godkändes, utlämnas ett lån å 60,000 kronor att jämte därå löpande fem procents årlig ränta återbetalas under en tid av elva år medelst en annuitet av 7,500 kronor under ett vart av de tio första låneåren och 3,369 kronor 45 öre under det sista låneåret.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»En förstärkning av det ordinarie anslaget till Drottningholms slott är uppenbarligen erforderlig jämväl för budgetåret 1926—1927. Enligt den av mig omförmälda, utav ståthållarämberet på slottet och riksmarskalksämberet åberopade utredningen skulle väl för tillgodoseende av anslagsbehovet vid slottet och kungsgården krävas ett extra anslag av 71,900 kronor. Under nuvarande statsfinansiella förhållanden lærer det dock icke vara möjligt att till fullo täcka de medelsbehov, som avses i nämnda utredning. Med det tidigare beräknade beloppet å 50,000 kronor för det extra anslaget till Drottningholms slott har det ansetts, att slottets och parkens underhåll skulle kunna i viss begränsad omfattning nödortfittigt tillgodoses. Ett underhåll åtminstone i dylik omfattning bör icke heller enligt min mening eftersättas. På grund härav synes förstärkningsanslaget för budgetåret 1926—1927 icke böra bestämmas till lägre belopp än det för innevarande budgetår anvisade.

En förhöjning av de för Drottningholms slott avsedda anslagsmedlen är dock nödvändig. Riksmarskalksämberet har nämligen förutsatt, att till amortering av omförmälda lån för tillbyggnad av ladugården vid Drottningholms kungsgård m. m. skulle under ett antal år användas erforderligt belopp av inkomsterna från det vid kungsgården bedrivna jordbruket. Emot denna anordning synes anledning till erinran ej förefinnas. Då sagda inkomster, på sätt förut nämnts, tagas i beräkning vid bestämmandet av anslagsbehovet för Drottningholms slott, erfordras under tiden för lånets amortering en mot annuiteten svarande höjning av de eljest beräknade anslagsmedlen. För nu ifrågavarande budgetår belöper sig denna ökning till 7,500 kronor. Till förstärkning av det ordinarie anslaget till Drottningholms slott bör sålunda för budgetåret 1926—1927 äskas ett extra anslag av 57,500 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet får erinra om att, då fråga tidigare varit om större reparationer eller tillbyggnader m. m. vid de kungl. lustslotten och därmed förenade kungsgårdar, för ändamålet erforderliga medel upplånats och sedermera amorterats och förräntats med anlåtande av överskottsmedel från den s. k. Djurgårdskassan. Så var exempelvis förhållandet, då 1916 års riksdag medgav, att ett belopp av 296,000 kronor finge upplånas för utförande av restaureringsarbeten vid Ulriksdals slott ävensom då medgivande av riksdagen år 1918 lämnades till att ett belopp av 100,000 kronor finge upplånas för anskaffande av elektrisk kraft till Drottningholms elektricitetsverk samt för anordnande av elektrisk belysning i vissa till Ulriksdals, Haga och Strömsholms slott hörande lägenheter och byggnader.

Att såsom nu ifrågasättes, genom anslag å riksstaten täcka annuiteten å omförmälda av riksmarskalksämberet upptagna lånet å 60,000 kronor för tillbyggnad till ladugården m. m. synes, alldenstund nämnda byggnads- och därmed sammanhängande låneärende ej underställts riksdagens prövning, icke böra ifrågakomma. Däremot läser något hinder för att även i detta fall disponera överskottsmedel från Djurgårdskassan icke föreligga, då kassan kan beräknas komma att under de närmaste åren tillföras inkomster i sådan omfattning att de täcka de utgifter, som kunna komma att åvila kassan genom ifrågavarande anordning.

Vid sådant förhållande bör förstärkningsanslaget till Drottningholms slott kunna bibehållas vid 50,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av anslaget till Drottningholms slott för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 50,000 kronor,

b) medgiva, att av Djurgårdskassans överskottsmedel årligen må tagas i anspråk högst 7,500 kronor för gäldande under erforderlig tid av annuiteten å ett av riksmarskalksämberet på grund av kungl. brev den 6 oktober 1925 upptaget lån å 60,000 kronor för tillbyggnad av ladugården vid Drottningholms kungsgård m. m.

Förstärkning
av anslaget
till Gripsholms
slott.

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att till förstärkning av anslaget till Gripsholms slott för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

[10.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 16—19.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Det ordinarie anslaget till Gripsholms slott är i behov av förstärkning jämväl för budgetåret 1926—1927. Förstärkningen torde, såsom riksmar-

skalksämberet föreslagit, böra bestämmas till samma belopp som för innevarande budgetår.

Den i detta sammanhang upptagna frågan om ordnandet av brandväsendet vid Gripsholms slott läser icke längre böra uppskjutas. Behovet av åtgärder i sådant syfte är vitsordat av sakkunniga och i ärendet hörda myndigheter. Det gäller här ej blott skydd för ett historiskt minnesmärke. I slottet hava inrympts konstsamlingar av högt värde, för vilkas pågående restaurering riksdagen redan under ett antal år beviljat betydande belopp; medel för fortsättande av dessa arbeten föreslås uppförda jämväl å nästkommande budgetårs stat. Riksdagens revisorer hava ock, såsom förut nämnts, betonat vikten av att utredningen för vinnande av omförmälda ändamål snarast måtte slutföras.

Utredningen i ämnet föreligger nu avslutad och åsyftar alternativt antingen anläggande av särskilt vattenledningsverk för slottet eller anslutning till Mariefreds stads vattenledning. Med hänsyn till anläggningens ändamål böra kostnaderna bestridas av statsmedel. Jag är sålunda beredd tillstyrka, att erforderliga medel äskas i form av ett extra anslag å riksdagen för nästkommande budgetår.

I valet mellan de båda framlagda alternativen för denna angelägenhetsordnande biträder jag det förslag, som avser anslutning till Mariefreds stads vattenledning. På sätt påpekats, skulle väl engångskostnaden i detta fall ställa sig något högre än om för slottet anlades ett särskilt vattenledningsverk; men då de årliga kostnaderna — bortsett från ränta och amortering — skulle bliva avsevärt lägre och kunna begränsas till omkring 600 kronor, förordar jag det förra alternativet. Jag förutsätter därvid, att framdeles den ökning må komma till stånd uti de årliga anslagsmedlen för Gripsholms slott, som betingas av de nu föreslagna anordningarna för slottets skyddande mot eldfara.»

Utskottet, som biträder den av departementschefen sålunda uttalade mening, får beträffande förevarande punkt hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av anslaget till Gripsholms slott* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

11:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må för vidtagande av *vissa anordningar vid Gripsholms slott till skydd mot eldfara* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 45,000 kronor.

Vissa anordningar vid Gripsholms slott till skydd mot eldfara.

[11.]

*Förstärkning
av anslagen
till Ulriks-
dals slott,
Haga lustslott
och park
samt Ströms-
holms slott.*
[12—14.]

12:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12—14) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum,

a) till *förstärkning av anslaget till Ulriksdals slott* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 4,200 kronor,

b) till *förstärkning av anslaget till Haga lustslott och park* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 3,500 kronor,

c) till *förstärkning av anslaget till Strömsholms slott* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor.

Ordinarie
anslag.

13:o) Beträffande de i nu gällande riksstat under första huvudtiteln uppförda ordinarie anslagen har någon förändring icke ifrågasatts, varför utskottet hemställer,

att samtliga ordinarie anslag under första huvudtiteln må i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 29 januari 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, Oscar Olsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, J. Nilsson i Malmö, O. Bergqvist, E. J. G. Rosén, E. A. Hallin, J. G. Walles, K. E. Andersson i Eliantorp och A. R. Rooth;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, K. V. Rydén, A. Wiklund, C. R. Jansson i Falun, L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson i Blädinge, O. Olsson i Kullenbergs-
torp, A. Å. Törnkvist i Karlskrona, E. Kristensson i Göteborg, J. Jönsson i Revinge, J. Olofsson i Digernäs och O. E. F. Järte.

Verkliga utgifter.

I. Första huvudtiteln. Kungl. hov- och slottsstaterna.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Kungl. hovstaten.			
1	Kungl. Maj:ts hovhållning.....	800,000	
2	Förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning		150,000
3	Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning och handpenningar för hennes Kungl. Höghet Kronprin- sessan	192,000	
4	Förstärkning av de till Hans Kungl. Höghet Kronprin- sens hovhållning anslagna medel.....		70,000
5	Hans Kungl. Höghet Hertigen av Västergötland	26,000	
6	Hans Kungl. Höghet Hertigen av Närke.....	26,000	
7	Ved och kol för de kungl. hoven	50,000	
8	Täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven		95,000
9	Underhåll och vård av möbler samt andra staten till- höriga inventarier i de kungl. slotten.....	56,400	
10	Förstärkning av anslaget till underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten		25,000
11	Kungl. hovstallets utfodring.....	45,000	
	Säger för kungl. hovstaten	1,195,400	340,000
B. Kungl. slottsstaten.			
Stockholms slott:			
1	Reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader	63,000	
2	Förstärkning av anslaget till reparationer å Stock- holms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader		50,000
3	Polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott...	22,500	
4	Täckande av under budgetåret 1924—1925 upp- kommen brist å anslag till polis-, lys- och ren- hållning vid Stockholms slott		8,500
5	Täckande av motsedd brist å anslaget till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott.....		22,500
6	Brandväsendet och yttre lyshållningen vid Stock- holms slott.....	11,250	
7	Täckande av motsedd brist å anslaget till brandväsen- det och yttre lyshållningen vid Stockholms slott		3,000
		96,750	84,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Övriga kungl. slott:			
8	Drottningholms slott	24,600	
9	Förstärkning av anslaget till Drottningholms slott		50,000
10	Gripsholms slott	6,000	
11	Förstärkning av anslaget till Gripsholms slott		3,000
12	Vissa anordningar vid Gripsholms slott till skydd mot eldfara		45,000
13	Ulriksdals slott	8,250	
14	Förstärkning av anslaget till Ulriksdals slott		4,200
15	Haga lustslott och park	8,000	
16	Förstärkning av anslaget till Haga lustslott och park		3,500
17	Strömsholms slott	3,000	
18	Förstärkning av anslaget till Strömsholms slott		2,500
19	Rosersbergs slott	3,000	
		52,850	108,200
Säger för kungl. slottsstaten		149,600	192,200
Summa		1,345,000	532,200